

УРОК 9

Голосний [o]

[o] — чистий голосний звук заднього ряду, закритий, огублений. При артикуляції [o] губи заокруглені та випнуті більше, ніж при артикуляції [o], задня частина спинки язика піднесена до м'якого піднебіння більше, ніж при [o]. Бокові краї язика доторкаються до альвеол корінних зубів. Кінчик язика ні до чого не доторкається, язик відтягнуто до задньої частини ротової порожнини.

Звук [o] — історично довгий, але на кінці слова довгота зникає.

EXERCICES PHONETIQUES

[bo] — [bo:m]	[do] — [do:m]	[pɔm] — [po:m]
[mo] — [mo:m]	[vo] — [vo:ʒ]	[pɔl] — [po:l]
[so] — [so:n]	[to] — [to:p]	[rɔk] — [ro:k]
[fo] — [fo:t]	[so] — [so:t]	[sɔt] — [so:t]
[ko] — [ko:t]	[po] — [po:m]	[kɔt] — [ko:t]
[ʒo] — [ʒo:z]	[go] — [go:b]	[sɔl] — [so:l]

Звук	Написання	Положення	Приклади
[o]	o eau au ô	В кінці слова В кінці слова перед невимовною приголосною та звуком (z) перед приголосною	métro galop tableau rôle

Примітка. У слові **Paul**, а також в деяких інших словах, буквсполучення **au** вимовляється як [o].

MOTS DES PHRASES

je mets	я надягаю	faites ! (faire, 3-gr.)	зробіть!
le paletot	пальто	le numéro	номер
le métro	метро	quatorze	чотирнадцять
beau, belle	красивий, -а	le mot	слово
je sors (sortir, 3-gr.)	я виходжу	tôt	рано
poser	класти, ставити	une chose	річ, предмет
le stylo	ручка	une chemise	сорочка
le bureau	1. письмовий стіл; 2. установа, контора, бюро; 3. робочий кабінет	une rose	троянда
chaud, -e	теплий, -а, гарячий, -а	corriger	виправляти
revenir	повертатися	une faute	помилка
venez	йдіть	trop	занадто, надто
le tableau	1. дошка; картина	copier	списувати, переписувати
		le, la, les	його, її, їх(ос. прид. займ.)
		ôter	знімати

PHRASES

Je mets le chapeau, le paletot et je sors. Je vais vers le métro. Notre métro est beau.

Claude pose le stylo sur le bureau. Ce bureau est haut.

Il ne fait pas chaud, il ne fait pas beau, il pleut, je ne peux pas aller au parc. Il faut revenir.

«Frédéric, venez au tableau et faites l'exercice numéro quatorze,» dit le professeur. Frédéric va au tableau et écrit les mots : tôt, une chose, une chemise, une rose. Il fait quatre fautes. C'est trop.

«Regardez les mots écrits au tableau et corrigez les fautes !» dit le professeur. Les élèves les corrigent.

Paul, il faut copier ce texte. Paul le copie.

Il fait chaud, il faut ôter le paletot.

Il fait chaud	тепло, жарко
Il fait beau	гарна погода
Il pleut	іде дощ
Il faut	слід, треба

MOTS DU TEXTE

l'automne <i>m</i>	осінь	le château	замок
passer	проходити	[b-Ja-Чо]	
la forêt	ліс	l'opérateur	оператор
ramasser	збирати	aussi	також
les feuilles	сухе листя.	une dactylo	друкарка
mortes	опале листя	le ministère	міністерство
apporter	приносити	le commerce	торгівля
école	литячий	extérieur. -e	зовнішній. -я
maternelle	садок	dîner	обідати
dessiner	малювати	le dîner	обід

TEXTE

C'est l'automne. Georges va à l'école. Il passe près de la forêt. Georges ramasse les feuilles mortes et il **les** apporte à ses camarades. Il **les** donne aux amis.

La petite sœur de Georges, Sophie, va à l'école maternelle. Elle regarde ses livres, elle dessine. La fillette dessine le chapeau de papa. Georges dessine le château de Versailles. Il est très beau.

Le père de Georges et de Sophie, Claude Duval, est opérateur à l'usine Renault1. Leur mère, Nathalie Duval, travaille aussi, elle est dactylo au bureau du Ministère du commerce extérieur.

Après le travail, à six heures, la famille dîne. Après le dîner Nathalie fait la vaisselle, Georges aide sa mère à faire le ménage.

Faire la vaisselle мити посуд

Прочитайте та вивчіть діалог напам'ять:

DIALOGUE

Claudine : Salut, Rose ! Tu fais quelque chose ?

Rose : Non, je me repose.

Claudine : Oh, ça c'est normal ! Tu travailles trop au bureau. Il faut te reposer.

Rose : Claudine, fait-il beau ?

Claudine : Il fait très beau. Regarde ! Le ciel est bleu.

Rose : C'est ça ! Le ciel est beau. On va à Fontainebleau !

Claudine : D'accord. Mais d'abord mets le paletot et le chapeau. Ce chapeau est très beau. Rose : C'est vrai. J'aime ce chapeau, il va à ce paletot.

Tu fais quelque chose ?	Ти щось робиш/
Je me repose	Я відпочиваю
Mais d'abord...	Але спочатку...

REGLES DE LECTURE

1. На кінці слова буква **p** зазвичай **не читається**:

trop [tro], *le sirop* [loe-si-'ro]

2. Буква **z** читається як [z]:

quatorze [ka-'torz], *zéro* [ze-'ro].

REGLE D'ORTHOGRAPHE

Більшість іменників, що закінчуються звуком [o] можуть писатися через:

a) -os, -op, -os, -ot.

Іноді досить легко знайти кінцевий приголосний за допомогою слова тієї самої сім'ї:

tricot m — *tricoter* ;

galop m — *galoper* ;

propos m — *proposer*.

b)-o :

lasso m, *lavabo m* ;

c) -eau, -au, -aut, -aud, -aux :

bateau m, *landau m*, *défaut m*, *réchaud m*, *taux m*.

Примітка. До іменників, що закінчуються на **-eau** в множині додається **-x** :

le tableau — *les tableaux*.

GRAMMAIRE

1. Злиття означеного артикля з прийменником à

означений артикль **le, les** зливається з прийменником **à**, що стоїть перед ним, і утворює злитий артикль **au** (à + le) і **aux** (à + les):

Je téléphone au directeur. Je parle aux amis de ma soeur.

означений артикль жіночого роду **la** і скорочений артикль **l'** з прийменником **à** не зливаються:

Il va à la gare. Elle va à l'école.

2. Безособові дієслова

У французькій мові є дієслова, які уживаються тільки в 3-ій особі однини. Підметом цих дієслів є безособовий займенник **il**, який не представляє ніякого реального предмету або особи. Ці дієслова називаються **безособовими**. Безособові дієслова перекладаються українською мовою як особовими, так і безособовими реченнями.

Деякі дієслова вживаються тільки в безособовій формі, тобто в 3-й особі однини:

il pleut — *іде дощ*,

il neige — *іде сніг*,

il grêle — град,

il gèle — мороз,

il dégèle — відлига,

il tonne — гримить

У французькій мові ці дієслова обов'язково вживаються з особовим займенником **il**, який не є реальним предметом або особою. Безособові дієслова перекладаються українською мовою як особовими, так і безособовими реченнями:

il faut — треба.

Деякі особові дієслова, які мають повне відмінювання, можуть іноді вживатися в безособовій формі. Це:

1) дієслово **être** для позначення часу:

il est tard — пізно

il est six heures — шість годин;

2) дієслово **faire** для позначення явищ природи:

il **fait** beau — гарна погода,
il **fait** chaud — тепло, жарко,
il **fait** mauvais — погана погода;

3) неперехідні (які не можуть мати прямого додатка) та займенникові дієслова:

il arrive — трапляється,
il se peut — можливо,
il se passe — відбувається,
il vaut mieux + le verbe — краще, il paraît — здається,
il reste — залишається.

Примітка:

1) перехідні дієслова не вживаються в безособовій формі;

2) дієслова, що відмінюються не в усіх часах та не в усіх особах, називаються неповними дієсловами (verbes défectifs).

3. Особові займенники **le, la, les**

Займенники **le, la, les** уживаються в ролі прямого доповнення. Вони ставляться завжди безпосередньо перед тим дієсловом, до якого вони відносяться:

Je ferme **la fenêtre**. Je **la** ferme.
Paul lit-il **ce livre** - Il ne **le** lit pas.
Germaine corrige **ses fautes**. - **Les** corrige-t-elle?
Faut-il lire ce texte ? - Il faut le lire.

Займенники **le, la** скорочуються перед дієсловом, що починається з голосної або h німого:

J'écris **cette phrase** - Je l'écris au tableau. Il achète **ce costume**. Il l'achète.

4. Місце прислівника

Прислівник, що означає дієслово, в простих часах стоїть **після дієслова**:

*Elles s'amuse**nt aussi**. Tu travaille**s trop**.*

Примітка. Службовий прислівник у ставиться **перед** дієсловом (окрім наказової форми):

J'y travaille. Je n'y travaille pas.

Прислівник, що означає інші частини мови, стоїть перед ними:

Il est très gai. Il se lève assez tôt.

5. Прийменник **jusque**

Прийменник **jusque** 'до' виражає тимчасові і просторові відносини і часто уживається в поєднанні з іншими прийменниками. Поспостерігайте вживання прийменника **jusque**:

jusqu'ici; jusque chez eux; jusqu'à Paris; jusqu'à six; jusqu'à dix heures; jusqu'à samedi;
jusqu'à + іменник jusqu'à la ville; jusqu'au métro; jusqu'aux dernières pages.

6. Інверсія у ввідному реченні

У ввідному реченні, яке слідує за прямою мовою, у французькій мові, так само як і в українській, робиться інверсія:

Corrigez votre faute! dit le professeur.
Lisez ces mots! dit-il.

EXERCICES DE LECTURE

1. Numéro, idiot, pot, dos, mot, sot, gros, cacao, métro, aviso, lavabo, lasso.
2. Drôle, côte, dépôt, tôt, galop, sirop, repos, héros, flot, jabot, trop, rôle.
3. Auprès, aussitôt, sauter, autre, aussi, pauvre, maux, chaud, badaud, cause, haute, pause, faux, faute, gruuu, paume, aube, épaule, il faut.
4. Chose, rose, dose, doser, fosse, fossé, prose, pose, grosse, grossier, grossir.
5. Veau, beau, peau, chapeau, roseau, tableau, seau.
6. Arôme, atome, idiome, aéroport.
7. Zéro, gazette, quatorze, azur, zéphir.

EXERCICES

1. Скажіть чи відповідають речення змісту тексту *c'est vrai – ce n'est pas vrai*

C'est l'automne.
Georges va à l'école.
Il passe près de la forêt.
Georges ramasse les feuilles mortes pour les apporter à ses camarades.
Il donne les feuilles mortes à ses frères, ses soeurs, ses cousines.
La petite sœur de Georges, Sophie, va à l'école maternelle.
Elle regarde ses livres, elle dessine la forêt.
La fillette dessine le chapeau de maman.
Georges dessine le château de Versailles.
Le père de Georges et de Sophie, Claude Duval, est opérateur à l'usine Renault1.
Leur mère, Nathalie Duval elle est dactylo au bureau du Ministère de l'intérieur.
A sept heures, la famille dîne.
Après le dîner Nathalie fait la soupe.
Georges aide sa mère à faire la cuisine.

2. Дайте відповіді на питання.

C'est l'été ?
Georges où va-t-il ?
Qu'est-ce qu'il ramasse à la forêt ?
A qui apporte-t-il les feuilles mortes ?
Sa soeur va-t-elle déjà à l'école ?
Que la fille dessine-t-elle ?
Le château de Versailles est-il beau ?
Qui travaille à l'usine Renault ?
A quelle heure la famille dine-t-elle ?
Qui aide sa mère à faire le ménage ?

3. а) Поставте загальне запитання відомими вам способами а потім до підмета та присудка:

Je mets le chapeau, le paletot.
Je vais vers le métro.
Notre métro est beau.
Claude pose le stylo sur le bureau.
La fabrique est belle.

б) Розставте вище подані речення у хронологічному порядку або таким чином, щоб вони стали логічним текстом:

Après le dîner Nathalie fait la vaisselle.
Après le travail, à six heures, la famille dîne.
C'est l'automne.
Elle regarde ses livres, elle dessine.
Georges aide sa mère à faire le ménage.
Georges dessine le château de Versailles.
Georges ramasse les feuilles mortes et il les apporte à ses camarades.
Georges va à l'école.
Il est très beau.
Il les donne aux amis.
Il passe près de la forêt.
La fillette dessine le chapeau de papa.
La petite sœur de Georges, Sophie, va à l'école maternelle.

в) Вставте пропущені слова

C'est . Georges va à . Il près de la . Georges les feuilles et il les apporte à ses camarades. Il donne aux amis.
 La petite de Georges, Sophie, va à l'école Georges dessine le château de Versailles. Il est très .
 Le père de Georges et de Sophie, Claude Duval, est à l'usine Renault1. mère, Nathalie Duval, aussi, elle est dactylo au du Ministère du commerce .
 le travail, à six heures, la famille . Après le dîner Nathalie fait la , Georges sa mère à faire le .

4. *Перепишіть речення , поділіть їх на слова.*

le professeur apporte les cahiers des élèves et les poses sur le bureau ;
 Il arrive au bureau et tôte le paletot.

5. *Дайте відповіді на запитання.*

Qui va à l'école ? 2. Passe-t-il près de la forêt ? 3. Georges que ramasse-t-il ? 4. Qu'est-ce qu'il donne à ses camarades ? 5. Que fait la petite sœur de Georges ? 6. Qui est le père de Georges ? 7. Qui est la mère de Georges ? 8. Que fait la famille à six heures.

6. *Замість крапок використайте зливу форму артикля ai, aux, (à la, à l').*

1. Il veut aller ... parc. 2. Claudine donne ses livres ... amis. 3. Le professeur donne des notes ... élèves. 4. Yves va ... tableau. 5. Cette musique est ... mode. 6. Simone est ... école. 7. Il téléphone ... hôtel. 8. Le maître parle ... élèves. 9. Il va ... cinéma. 10. Elle arrive ... bureau. 11. Sophie a mal ... yeux.

7. *Повторіть речення і закінчіть їх наданими словами, використовуючи зливу форму артикля.*
Зразок: La sœur de Pierre. Je téléphone. Je téléphone à la sœur de Pierre.

Le père de Marie.	Je téléphone.
L'ami de Michel.	Je téléphone.
L'élève de Claude.	Je téléphone.
La secrétaire du directeur.	Je téléphone.
Les amis de Sophie. J	je téléphone.
Le professeur de Nicole.	Je téléphone.
Le ministre du commerce extérieur.	Je téléphone.
Le directeur de l'usine.	Je téléphone.

8. *Складіть речення, вживаючи за необхідністю зливу форму артикля.*

le père d'Irène
 les amis de Jules
 l'ami de Pierre
 le camarade de Marthe
 le ministère du commerce extérieur
 le professeur de sa fille
 le directeur de la fabrique textile

9. *Складіть речення, вживаючи за необхідністю зливу форму артикля.*

Elle va à	le recteur de l'université
	la mère de Claire
	les élèves de l'école numéro quatorze
	le parc
	le musée le stade
	la librairie
	l'Université
	l'Académie

l'école l
la gare
la pharmacie

10. Перекладіть французькою мовою.

1. Я купую книги учням. 2. Ти купиєш ці яблука своїй дочці? — Я їх купую своїй дочці. 3. Пан Мат'є телефонує викла дачеві Павла. 4. Вона хоче поговорити з ректором університету. 5. Учні дають свої зошити викладачеві. 6. Жерар іде до дошки і пише слова. 7. Викладач каже учням: «Подивіться на дошку!» 8. Моя мати працює в музеї. 9. Я хочу пообідати в кафе. 10. Моя сестра працює в бібліотеці. Вона бібліотекарка. 11. Він купує цю книгу другові Михайла. 12. Вона пише друзям Марка.

11. Замініть виділені курсивом слова особовими займенниками *le, la, les*.

1. Je donne ce livre à ma camarade. 2. Tu copies cette poésie. 3. Il répète mes paroles. 4. Elle regarde ces fleurs. 5. On admire ces tableaux. 6. Paul n'achète pas ces Hures. 7. Sophie ne ferme pas la fenêtre. 8. Ils cherchent leurs cahiers. 9. Les élèves saluent leur professeur. 10. J'achète cette veste. 11. Lucie ferme sa malle à clef. 12. Monique veut acheter cette revue. 13. Paul veut écrire cet arti cle (стаття). 14. Il faut copier ces phrases. 15. Il ne faut pas fermer la fenêtre, il fait chaud.

12. Дайте відповіді на запитання в стверджувальній або заперечній формах, вживаючи займенники *le, la, les*.

1. Il fait chaud, faut-il fermer la fenêtre ? 2. Il pleut, faut-il mettre le paletot ? 3. Cherches-tu tes camarades ? 4. Regarde-t-il le tableau ? 5. Dominique fait-il l'exercice numéro quatorze ? 6. Paul écrit-il les mots au tableau ? 7. Eric met-il sa chemise jaune ? 8. Les élèves corrigent-ils leurs fautes ? 9. Sophie dessine-t-elle le château ? 10. Nathalie prépare-t-elle le dîner ? 11. La mère fait-elle la vaisselle ? 12. Nicole achète-t-elle cette revue ? 13. Veux-tu acheter ce chapeau ? 14. Apporte-t-elle le stylo à l'école ? 15. Jules à qui achète-t-il cette rose ? 16. Aime-t-il lire les livres ?

13. а) Замініть іменник-пряме доповнення займенниками *le, la, les*:

Зразок: *Les élèves révisent la grammaire. Les élèves la révisent.*

Juliette corrige ses fautes. 2. Ils regardent le tableau. 3. Michel n'aime pas les fleurs. 4. Paul cherche ses amis. 5. Je n'achète pas cette revue. 6. Elle copie les mots difficiles. 7. Je mets le livre sur le bureau. 8. Claire aime les roses. 9. Il faut^v réviser les textes. 10. Il ne peut pas fermer la porte. 11. Adèle veut étudier l'ukrainien.

б) Відповідайте на питання ствердно або заперечно, вживаючи займенники *le, la, les*:

1. Ferment-ils les fenêtres? 2. Les élèves regardent-ils les images? 3. Est-ce que Luc aime la musique? 4. Robert aime-t-il ces poètes? 5. Pierre achète-t-il ce costume? 6. Est-ce que Claudine lit cette revue? 7. Veux-tu acheter ce disque? 8. Faut-il relire cette phrase? 9. Faut-il écrire ces mots?

в) Використовуючи дані групи слів, складіть питання з виразом *il faut*. Дайте на ці питання позитивну або негативну відповідь, використавши займенники *le, la les*:

Взірець: *Relire cette phrase. Faut-il relire cette phrase? Il ne faut pas la relire.*

chercher cette adresse
fermer les portes
faire l'exercice numéro sept
dessiner la carte de Paris
mettre les roses sur la table
écrire ici la date

г) Перекладіть:

У Поля два зошити, він їх дає сестрі. 2. Ця сорочка мені не йде, я не хочу її купувати. 3. Візьміть цю книгу, потрібно її прочитати швидко. 4. Я не люблю ці вправи, але треба їх робити. 5. Кому ти даєш цей журнал? - Я його даю Клер. 6. Треба прочитати цю книгу? - Не треба її читати, вона дуже важка.

14) *Перекладіть потім перекажіть:*

Roger Duval est opéré rateur à l'usine Renault. Il est marié. Sa femme Claudine travaille aussi. Elle est dactylo au bureau du Ministère du commerce extérieur. Leur fille Monique est petite. Elle va à l'école maternelle.

Roger se lève tôt. Il déjeune et à sept heures il sort. D'habitude, s'il fait beau, il va à pied jusqu'à l'usine qui est assez près de chez eux. Vers neuf heures sa femme et sa fille partent aussi.

Roger et Claudine reviennent à six heures. Après le dîner ils lisent, ils regardent la télé, ils causent. Monique regarde les images, dessine et s'amuse jusqu'à l'heure d'aller au lit.

15) *Прочитайте:*

haut, faux, chaud, aube, fauve, gaule, gauche, paume, taupe, rauque, pauvre, autre, épaule, auprès, aussi, chausser, auteur;

beau, peau, veau, seau, roseau, morceau, plateau, cadeau;

tôt, dépôt, dôme, rôle, drôle, hôte, diplôme, côte;

pot, mot, sot, dos, éclos, héros, métal, sabot, dactylo;

dose, rose, chose, pose, oser, rosier, gosier, arroser;

6. mauve, maure, baume, auge, laurier, sauce, maudire, restaurer, dauphine, Laure.

УРОК 10

ГОЛОСНИЙ [u]

[u] - голосний заднього ряду.

Звук [u] подовжується перед [v, r, z, z, vt] у закритому складі в кінці ритмічної групи.

ФОНЕТИЧНІ ВПРАВИ

[tu]	— [tu:r]	[ʒu]	— [ʒu:r]	[bo]	— [bu]	[no]	— [nu]
[fu]	— [fu:r]	[bu]	— [bu:ʒ]	[vo]	— [vu]	[lo]	— [lu]
[su]	— [su:r]	[ku]	— [ku:v]	[fo]	— [fu]	[to]	— [tu]
[ku]	— [ku:r]	[lu]	— [lu:v]	[mo]	— [mu]	[so]	— [su]

Звук	Написання	Приклад
[u]	ou	blouse

MOTS DES PHRASES

le soleil	сонце	août	серпень
réchauffer	зігрівати	une chemise	сорочка
la terre	земля	chaque	кожний, всякий
il court	він біжить	autre	інший, -а, другий, -а
3-е gr.)		jouer	грати
il ouvre	він відкриває	écouter	слухати
ils lisent (lire, 3-е gr.)	вони	trouver	знаходити

le journal	газета	où	де? куди?
tout,-e (pl.	весь, вся, все,	sous	під
tous, toutes)	цілий(неоз.	le stade	стадіон
le drapeau	прапор	vert, -e	зелений, -а
rouge	червоний	l'espagnol m	іспанська мова
une équipe	команда	beaucoup	багато; тут: дуже
douze	дванадцять	une ligne	1. лінія; 2. рядок

PHRASES

Il fait très beau. Il fait chaud. Le soleil réchauffe la terre. Loulou court à l'école. Il ouvre la porte de l'école. Il apporte le journal Le Figaro. Ses amis lisent ce journal.

Et vous, quel journal lisez-vous ? — Tous les élèves de notre groupe lisent L'Équipe.

Madame Leroux habite Strasbourg. Elle travaille chaque jour. Samedi, le douze août, madame Leroux est libre, elle va à Toulouse avec Raoul.

«Je n'aime pas cette chemise rouge», dit Raoul. Elle ne me va pas. Je veux mettre une autre chemise.

Il ne fait pas chaud, n'ouvrez pas la fenêtre, s'il vous plaît.

J'écoute toujours les dernières nouvelles à la radio.

Le professeur ne trouve pas la craie. Où est-elle? — Elle est sous le tableau.

Où allez-vous après les cours ? — Après les cours je vais au stade jouer au volley-ball.

De quelle couleur est la blouse de Christabelle ? Est-elle verte ou rouge ? — Elle est rouge.

Monsieur Lavigne étudie l'espagnol, il l'aime beaucoup.

Ecrivez chaque phrase à la ligne.

s'il vous plaît (s'il te plaît)	будь ласка
elle ne me va pas	вона мені не личить
écouter à la radio	слухати по радіо
de quelle couleur est cette robe?	якого кольору ця сукня?
après les cours	після уроків
à la ligne	з нового рядка

MOTS DU TEXTE

l'ouvrier	робітник	surtout	особливо
l'après-midi <i>m</i>	час після полудня	le football	футбол
retourner	повертатися	assister à qch	бути присутнім
retrouver	знову знаходити, знову зустрічати	le match [matʃ]	матч
jouer	грати	le pays [pei]	країна
		gagner	вигравати

TEXTE

Jérôme Clouzot habite Toulouse. Il est ouvrier. Il travaille à une usine. Il y va à pied parce qu'il habite près de l'usine. Il y reste jusqu'à quatre heures de l'après-midi.

A midi, Jérôme va chez lui pour déjeuner. Il retourne à l'usine à deux heures.

Presque chaque jour, à la sortie de l'usine il va au stade. Jérôme y retrouve ses amis. Ils jouent au football ou au volley-ball et discutent les dernières nouvelles sportives.

Jérôme dîne avec sa famille à sept heures et il regarde la télé. Il aime le sport, surtout le football.

Samedi, Jérôme veut assister au match de football pour la coupe du pays : Toulouse — Strasbourg. L'équipe de Toulouse marque deux buts et gagne le match. Jérôme est au ciel.

à la sortie de l'usine	після роботи
les dernières nouvelles sportives	останні спортивні новини
regarder la télé	дивитися телевізор
le match pour la coupe	матч на кубок
marquer le but [byʁ]	забити гол
être au ciel	бути на сьомому небі

Прочитайте та вивчіть діалог напам'ять:

DIALOGUE

Pierre : Alors vous aimez notre ville, madame Delort ?
Sophie : Vous pouvez m'appeler Sophie.
Pierre : Alors vous pouvez m'appeler Pierre.
Sophie : J'aime beaucoup votre ville. Elle est très agréable.
Pierre : Et votre travail, ça marche ?
Sophie : Merci, ça marche.
Pierre : Où travaillez-vous ?
Sophie : Je travaille à la radio.
Pierre : Vous êtes journaliste ?
Sophie : C'est ça. J'aime beaucoup ce travail.

REGLES DE LECTURE

Буквосполучення **gn** вимовляється як [нь].

Espagnol, ligne, Bretagne.

Винятки: le diagnostic [djagnos'tik], stagner [sta'gne] (застоюватися).

EXPLICATIONS AU TEXTE

1. Вираз **s'il vous plaît** (дослівно: якщо вам подобається) вживається при звертанні на «ви», **s'il te plaît** — при звертанні на «ти» (дослівно: якщо тобі подобається).

2. Прислівник **beaucoup** визначає лише дієслова, прикметники у вищому ступені порівняння та прислівники **plus, moins, trop** :

- a) Il est **beaucoup** trop âgé ;
- b) Il l'estime **beaucoup** ;
- c) Il est **beaucoup** plus sage que sa sœur.

Beaucoup de з іменником має значення «багато, велика кількість».

Beaucoup d'amis, beaucoup de pays.

REGLES D'ORTHOGRAPHE

Іменники жіночого роду, що закінчуються на [e], пишуться через **-oue** :

la boue — бруд; la joue — щока;

la moue — гримаса незадоволення. Виняток: la toux — кашель.

Іменники чоловічого роду на [e] пишуться через **-ou** :

l'asaou — червоне дерево; le bijou — коштовність;

le joujou — іграшка.

Винятки:

l'éroux	чоловік	le coût	витрати
le courroux	гнів	août	серпень
le remous	коловорот	le goût	смак
le saoutchouc	каучук	le ragoût	рагу
le moût	рослинний сік	le joug	ярмо
le pouls	пульс	le loup	вовк

GRAMMAIRE

1. 2-а особа множини теперішнього часу дієслів першої — третьої груп.

У 2-й особі множини теперішнього часу всі дієслова мають закінчення **-ez** :

trouver (1er gr.) — vous trouvez,

finir (2e gr.) — vous finissez,

écrire (3e gr.) — vous écrivez,

devoir (3e gr.) — vous devez.

Винятки: faire — vous faites, dire — vous dites, être — vous êtes.

2. Питальний прислівник où.

Питальний прислівник **où?** (де?, куди?) слугує питанням до обставини місця:

Où faites-vous vos études ?

Порядок слів у питальному реченні, що починається з питального прислівника où.

1. Якщо підмет питального речення виражений особовим за йменником (крім 1-ї особи однини дієслів першої групи та більшої частини дієслів третьої групи), питання будується за допомогою простої інверсії:

Où retrouve-t-il ses amis ?

2. Якщо підмет питального речення виражений іменником, то можливі обидва види інверсії — проста і складна.

Проста інверсія: Où travaille Jérôme ?

Складна інверсія: Où Jérôme travaille-t-il ? Складна інверсія обов'язкова тоді, коли підмет і прями́й додаток питального речення виражені іменником:

Où monsieur Leroux achète-t-il le journal l'Équipe ?

Якщо підмет виражений особовим займенником 1-ї особи однини, питальне речення будується за допомогою питального звороту **est-ce que ?**, що стоїть після питального прислівника:

Où est-ce que je trouve mes stylos ?

Означений артикль.

Для позначення визначеності означений артикль вживається:

1) перед іменниками, що означають родові та видові поняття:

La tulipe est une fleur ;

2) перед іменниками абстрактними, або вжитими у загальному значенні:

J'aime beaucoup la musique ;

3) перед іменниками, що означають єдині свого роду предмети:

Le ciel est clair, la mer est calme ;

4) перед іменниками, що мають уточнення, або підрядне означальне речення:

C'est le livre du maître.

Prenez la revue qui est sur la table ;

5) означений артикль вживається для позначення предмета, єдиного в конкретній ситуації:

Fermez la fenêtre ;

6) для позначення предмета, про який вже йшла мова:

Une femme traverse la place. La femme est jeune et belle ;

7) означений артикль часто має вказівне або присвійне значення:

Mettez le journal sur le bureau (ce journal sur ce bureau).

Où est la gomme ? (ma gomme).

4. Місце прислівника при дієслові.

У простому часі прислівник ставиться **після** дієслова:

Philippe travaille ici.

Прислівник у ставиться **перед** дієсловом:

Elle y va à pied.

5. Неозначені прикметники.

Неозначений прикметник **tout** узгоджується в роді та числі з іменником. Він має такі форми:

Число	Чоловічий рід	Жіночий рід
Однина	tout [tu]	toute [tut]
Множина	tous [tu]	toutes [tut]

Прикметник **tout** супроводжується артиклем або іншим детермінативом.

Запам'ятайте:

tout (un ..., le ..., ce ..., mon ...) + іменник чоловічого роду однини;

toute (une ..., la ..., cette ..., ma ...) + іменник жіночого роду однини;

tous (les ..., ces ..., mes ...) + іменник чоловічого роду множини; **toutes** (les ..., ces ..., mes ...) + іменник жіночого роду множини:

Je travaille toute la journée. — Я працюю цілий день.

Tous ses camarades lisent Le Figaro. — Всі його товариші читають «Фігаро».

Tout вживається без артикля у деяких виразах:

à tout propos — з будь-якого приводу;

de toutes parts — з усіх кінців;

à toute bride — щодуху.

Неозначений прикметник **chaque** вживається тільки в однині. Він вказує, що істота або річ, яку він визначає, є частиною якоїсь групи.

Chaque ніколи не супроводжується артиклем:

Chaque élève de notre groupe va au stade.

Неозначений прикметник **autre** розрізняє дві істоти, або дві речі.

Він вживається перед іменником і супроводжується артиклем:

C'est une autre chemise. De l'autre côté de la rue.

Autre вживається без артикля в сталих виразах:

C'est autre chose. — Інша річ.

EXERCICES DE LECTURE

- Amadou, caillou, pou, chou, sou, fou, coucou, roue, proue, boue, août, goût, ragoût, coût, coup, arrière-goût, soupe, troupe, poule, moule, four, tour, sourd, jour, cour, rouge, louve, blouse.
- Douceur, doubler, Louvre, douze, touriste, bigoudi, pousser, amour, ajouter, autour.
- Rouille, rouillage, pouillard, nouilles, nouillettes, pouiller, souiller, touiller, mouillure, mouillage, fouille, douillet, bouillote.
- Vous ôtez, vous copiez, vous faites, vous apportez, vous occupez, vous dites, vous ouvrez, vous arrivez, vous achetez, vous lisez, vous êtes, vous écrivez, vous aimez.
- Signe, signal, Espagne, Bretagne, baigne, ligne, digne, vigne, règne, Champagne, peigne, aligner, signer, peigner, saigner, baignade, baigneur.

EXERCICES

1. Скажіть чи відповідають речення змісту тексту *c'est vrai – ce n'est pas vrai*

Jérôme Clouzot habite Toulouse.

Il est ouvrier.

Il travaille à une usine. I

Il y va à pied parce qu'il habite près de l'usine.

Il y reste jusqu'à quatre heures de l'après-midi.

À midi, Jérôme va chez lui pour déjeuner.

Il retourne à l'usine à deux heures.

Presque chaque jour, à la sortie de l'usine il va au stade.

Jérôme y retrouve ses amis.

Ils jouent au football ou au volley-ball et discutent les dernières nouvelles sportives.
Jérôme dîne avec sa famille à sept heures et il regarde la télé.
Il aime le sport, surtout le football.
Samedi, Jérôme veut assister au match de football pour la coupe du pays : Toulouse —
Strasbourg.
L'équipe de Toulouse marque deux buts et gagne le match. Jérôme est au ciel.

2. *Дайте відповіді на питання.*

Qui habite Toulouse?
Qui est-il?
Où travaille-t-il ?
Pourquoi va-t-il au travail à pied ?
Jusqu'à quelle heure travaille-t-il à l'usine ?
Que fait Jérôme après le travail ?
A quelle heure Jérôme dine-t-il ?
Qu'est-ce que Jérôme aime-t-il ?
Que Jérôme veut-il faire ?
Quelle équipe gagne le match ?
Pourquoi Jérôme est au ciel ?

3. a) *Поставте загальне запитання відомими вам способами а потім до підмета та присудка якщо це можливо:*

Il fait très beau.
Il fait chaud.
Le soleil réchauffe la terre.
Loulou court à l'école.
Il ouvre la porte de l'école.
Ses amis lisent ce journal.
Madame Leblanc habite Nantes. Elle travaille chaque samedi.
Ce samedi, le douze août, madame Blanchet est libre, elle va à Toulouse avec Raoul.
Cette chemise ne me va pas.

b) *Розставте вище подані речення у хронологічному порядку або таким чином, щоб вони стали логічним текстом:*

A midi, Jérôme va chez lui pour déjeuner.
Il aime le sport, surtout le football.
Il retourne à l'usine à deux heures.
Jérôme dîne avec sa famille à sept heures et il regarde la télé.
Jérôme y retrouve ses amis. Ils jouent au football ou au volley-ball et discutent les dernières nouvelles sportives.
L'équipe de Toulouse marque deux buts et gagne le match. Jérôme est au ciel.
Presque chaque jour, à la sortie de l'usine il va au stade.
Samedi, Jérôme veut assister au match de football pour la coupe du pays

4. *Вставте пропущені слова:*

Jérôme Clouzot _____ Toulouse. Il est _____. Il travaille à une usine. Il _____ va à pied _____ qu'il habite _____ de l'usine. A midi, Jérôme va chez _____ pour _____. Il _____ à l'usine à deux heures.

5. *Поділіть на окремі слова:*

a) *toutela journée boristravailleavecplaisir ;*
b) *il aime beaucoup sacsousinequitéléphonedela Sorbonne.*

6. *Дайте відповіді на запитання.*

1. Jérôme Clouzot où habite-t-il ? 2. Qui est-il ? 3. Jérôme où travaille-t-il ? 4. A quelle heure déjeune-t-il ? 5. A quelle heure retourne-t-il à l'usine ? 6. Où va Jérôme après le travail ? 7. Qui

trouve-t-il au stade ? 8. Avec qui dîne Jérôme ? 9. Qu'est-ce qu'il aime ? 10. Quelle équipe gagne le match ?

7. *Замініть крапки прикметником **autre** та іменником, що стоїть в дужках.*
*Зразок: Trouvez ... (une revue). Trouvez **une autre** revue.*

1. Mettez ... (une robe). 2. Donnez à votre sœur ... (une pomme). 3. Sonnez à ... (une porte). 4. Prenez ... (une gomme). 5. Cherchez ... (une femme). 6. Achetez ... (une chemise). 7. Il faut apporter ... (une chaise). 8. La famille de Clouzot habite ... (une ville). 9. Ecrivez ... (une lettre). 10. Faut-il acheter ... (une blouse) ?

8. *Заповніть пропуски неозначеним прикметником tout у відповідному роді та числі.*

1. Leroux lit ... les articles sérieux. 2. ... la presse parle de la visite du Premier ministre de l'Ukraine au Canada. 3. J'écris à ... mes amis. 4. ... les femmes travaillent avec plaisir. 5. ... les jours, il lit ... la presse les après-midi. 6. ... la famille dîne à six heures. ... les filles de madame Cadet travaillent à l'usine Renault. Faites ... les exercices à la page douze. 9. Lisez ... le texte. 10. ... notre groupe joue au volley-ball.

9. *a) Поставте дієслова в другій особі множини:*

écouter la radio	apporter le journal
jouer au volley-ball	arriver très tôt
dire la vérité (правда)	faire tous les exercices
être libre	assister au match
mettre une robe	venir au tableau

b) Запам'ятайте 2-гу особу множини дієслів третьої групи

vouloir — vous voulez	vivre — vous vivez
être — vous êtes	mettre — vous mettez
faire — vous faites	sortir — vous sortez
lire — vous lisez	pouvoir — vous pouvez
dire — vous dites	avoir — vous avez
écrire — vous écrivez	partir — vous partez
ouvrir — vous ouvrez	prendre — vous prenez

10. *Складіть речення з вищеподаними дієсловами.*

11. *До наведених відповідей поставте запитання за допомогою прислівника où.*

1. Vous pouvez mettre votre auto près du stade. 2. Je vais au musée. 3. Loulou court à l'école. 4. Madame Leroux habite Stras bourg. 5. Raoul va à Toulouse avec sa mère. 6. La craie est sous le tableau. 7. Après les cours je vais au stade. 8. Jérôme Clouzot travaille à l'usine Renault. 9. Jérôme veut assister au match de foot ball. 10. Elle va vers le métro. 11. Claude pose le stylo sur le bureau. 12. Frédéric écrit tous ces mots au tableau. 13. Simone est à l'hôtel.

12. *Перекладіть французькою мовою.*

1. Куди ви йдете після занять? 2. Де у вашому рідному місті знаходиться стадіон? 3. Де навчається ваша дочка? 4. Де вчитель пише слова? 5. Куди йде Жорж? 6. Де працює Клод Дюваль? 7. Де ви вчитеся? 8. Де ви знаходитесь? 9. Де ви берете всі ці журнали? 10. У вас є замок? Де він знаходиться? 11. Куди ви складаєте всі ці листи? 12. Де Петро купує газету кожного дня?

13. *Замість крапок поставте означений або неозначений артикль.*

1: C'est ... équipe. 2. C'est ... équipe de notre ville. 3. C'est ... chapeau de papa. 4. Claude ferme ... fenêtre. 5. Jérôme apporte ... rose. 6. Yves fait ... faute. 7. Mettez ... autre blouse. 8. J'aime beaucoup ... livres. 9. C'est ... été. 10. ... femme est assise près de ... porte. ... femme a ... yeux gris et ... cheveux frisés. 11. Vous travaillez toute ... journée? 12. Il fait très chaud, ouvrez ... fenêtre. 13. J'achète ... livres, ... cahiers, ... stylos. 14. Sophie va à ... école maternelle. 15. Après ... travail ... famille dîne. 16. ... soleil brille.

14. Замість крапок вставте слова *presque, toujours, aussi, autre, surtout, chaque*.

1. ... semaine elle écrit une lettre à sa famille. 2. Elle téléphone ... à sa sœur. 3. Lucie étudie la littérature française, elle aime ... les poésies de Prévert. 4. Cette gomme n'est pas bonne, apportez une ... gomme. 5. J'écoute les nouvelles à la radio ... jour. 6. Il ne suffit pas d'être doué, il faut ... travailler.

15. а) Запам'ятайте омоніми:

vers m — вірш, verre m — скло, verre m — склянка, ver m — черв'як, vert (adj) — зелений, vers (conj) — до, біля.

б) Вставте відповідне слово замість крапок:

1. J'aime ... de Pouchkine. 2. Une pyramide de 3. Mon ... est sur la table. 4. ... de terre. 5. Ce stylo est.... 6. Il court... la gare.

16. Перекладіть французькою мовою.

а) 1. Сонце зігріває землю. 2. Данієль біжить до школи. 3. Він приносить друзям газету «Фігаро». 4. Вони її читають із задоволенням. 5. А яку газету читаєте ви? — Я завжди читаю газету «Київські новини». 6. Друзі Жерома люблять спорт, особливо футбол. 7. Мадам Леру працює майже кожного дня. 8. Якщо вона не зайнята, вона їде до своєї матері в Тулузу. 9. Тут жарко, відчиніть вікно, будь ласка. 10. Ти слухаєш останні вісті? — Я їх завжди слухаю по радіо. 11. Вчитель не знаходить крейду. Де вона? — Сергію, принеси, будь ласка, крейду (de la craie). 12. Куди ви йдете після занять? — Я хочу піти на стадіон. Мої друзі там грають у волейбол. 13. Якого кольору ваша сукня? — Вона червона. 14. Марія не любить цей колір. 15. Я хочу вчити іспанську мову. 16. Учні пишуть диктант. 17.— Напишіть це речення з нового рядка,— каже вчитель. 18. Потрібно зробити всі вправи на дванадцятій сторінці. 19. Наші друзі приїдуть із Тулузи. Це гарна новина, чи не так? 20. Мати купує Марселю сорочку. Сорочка гарна, вона сірого кольору. 21.— Я не хочу надягати цю сукню, вона мені не личить, каже Тереза.— Я хочу надягти іншу сукню.

б) 1. Батько Люсі — робітник, він працює на заводі «Рено». 2. Вона дуже любить свою сім'ю. 3. Після роботи Михайло повертається додому. 4. Він обідає зі своєю сім'єю. 5. Після обіду сім'я йде на стадіон подивитися матч на кубок країни. 6. Команда нашого міста забиває два голи і виграє. 7. Я завжди дивлюсь теле візор. 8. Він слухає останні спортивні новини. 9. Моніка телефонує своїй сім'ї майже кожної суботи. 10. Опівдні Жером їде додому обідати, він повертається на завод о другій годині. 11. Що ти робиш в суботу? — Я хочу відвідати (visiter) музей нашого міста. 12. Поль, ідіть до дошки і напишіть, будь ласка, дату. 13. Клод дає книгу викладачеві, він розгортає її на дванадцятій сторінці. 14. Розгорніть книги та читайте текст. 15. Поклади, будь ласка, всі ці книги на письмовий стіл. 16. Моя сестра навчається в Сорбонні (la Sorbonne), кожного дня вона йде пішки до університету.

